

Fyren har sett mycket. Vi lyssnar ödmjukt

Av Britt-Marie och Per Sjögren

Kullens fyr öppnades 1900 och den automatiserades 1979. Fyren ligger 78,5 meter över havet och byggnaden är 15 meter hög. Sedan sommaren 2014 är fyren öppen för besökare. Du kan titta på utsikten förstås, men också kolla in maskineriet. Fyens utställning är sevärd, och den byggs ut successivt.

Caféservingen bedrivs i samarbete med Rusthållargården i Arild.

Den 18 augusti 2013 läste Per i morgontidningen att fyren skulle stängas. Länsstyrelsen skulle säga upp avtalet och bomma igen portarna för gott. Per som har haft en varm känsla för fyren allt sedan barnsben och tyckt att den har varit stängd alltför länge redan, kände att gränsen var nådd.

Nu får det vara nog, sa han. Om ingen annan vill, får Kullamannen sportklubb ta tag i saken.

Sagt och gjort, den ena idén gav den andra och snart rullade det på i snabb takt; möten med Sjöfartsverket och med Rusthållargården, som blev vår partner i kafédelen. Efter en lång vinter när vi renoverade, putsade och fejade lyckades vi lägga de sista pusselbitarna på plats sent på Valborgsmässoafton i år.

Människor har kommit i stora skaror

När vi slog upp portarna på premiären den 1 maj var det som att öppna en stängd dammlucka. Det kom nästan 500 besökare. Och fram till augusti har över 13 000 personer hälsat på. Det gör att vi kan fortsätta att bevara fyren och utveckla utställningen.

De många besökarna har bland annat fascinerats av berättelsen om vrakplundring och strandrätt. Där har vi – mellan raderna i de gamla lagtexterna – anat konturerna av en bister tid då människoliv vägde lätt jämfört med vrakgods.

Vi går på djupet med fyrens historia

Ett gammalt foto på fjorton stolta män med alpstavar visade sig vara fyrrallarna från Skepplanda som byggde Kullens fyr 1899–1900. När vi fann en maskinskriven lapp med namn, yrke och hemort, var det som om männen på fotografiet började tala. En bortglömd del av Sveriges historia, de kringresande fyrbyggarna, rullades upp.

Britt-Marie åkte upp till Skepplanda hembygdsförening och fick veta mer om männen, arbetsvandringen och kopplingarna

mellan Mölle och de skickliga hantverkarna från Risveden. Tack vare detta vet vi nu vem av männen på fotot som smidde de vackra portbeslagen, belagt av en ättling till densamme.

Isflakskatastrofen 1942 är en annan historia som sätter sina spår. Under några kalla marsdagar höll Mölle och Sverige andan. Historierna om hjältarna och tragedierna från isen skakar ännu om en. Det är en viktig historia att berätta för nya generationer.

Många gåtor söker sin lösning

Vi gräver djupt i arkiven för att försöka få den kompletta bilden av isflaksolyckan, men saknar fortfarande en del viktiga pusselbitar; de kan kanske finnas hos nutida Möllebor. Om vi får ta del av foton och vittnesmål från olyckan, blir vi mycket tacksamma – och ni drar ert strå till kulturhistorien.

MS Margarete, Oslofärjan som 1971 strandade vid västra Kullen, precis nedanför fyren, är en annan gåta som intresserar oss. Hur kunde det ske? En dansk besökare hade en ny förklaring som lät trovärdig – en annan än den vanliga om för mycket gammeldansk.

Detta var ett axplock om vad man kan få se häruppe. Vi vill att ett besök ska vara så mycket mer än bara utsikten: *en tankeställare om ens egen plats i tid och rum.*

Nya sidor av bygdens och fyrens historia växer hela tiden fram. Vi är tacksamma för alla släktminnen och berättelser som vi får ta del av från våra besökare. De fördjupar och berikar vår bild av äldre tiders Kullabygd.

Man blir varm i hjärtat

I vår gästbok är det roligt att läsa kommentarer. Gäster från världens alla hörn häpnar över vyerna och varje vecka kommer någon obetalbar kommentar. Som när en tonårstjej skriver: »Fyren är cool!« och hennes nioåriga lillasyster Carolina på raden därunder skriver: »Hit ska jag ta mina barn när jag blir stor.« Man blir varm i hjärtat av sådana ord.

Men vi har även gamla Möllebor på besök. De som har sett fyren sedan barnsben och tagit den för given, men som till sist mödat sig hit för att bli barn på nytt och glatt överraskade.

Vid första anblicken kan man tro att vaktposten vid Kullens horn sover, men det är ett stort missförstånd.

Ibland hör vi medelålders män med pondus, och kanske en nyinköpt GPS från Kina till fritidsbåten, högt förklara för familjen att fyren inte längre är aktiv, att fyror inte behövs i dagens sjöfart. Denna villfarelse kan man även se i mindre initierade guideböcker.

Vid första anblicken kan man tro att vaktposten vid Kullens horn sover, men det är ett stort missförstånd.

Linsens trygga malande

Vi som är här varje dag och hör linsens trygga malande gång från tornet, bevittnar när skymningsreläet tänder lampan, noterar när laddaren drar igång till de tjugo stora batterierna, hör fläktar som öppnas och känner lukten av diesel från de två stora Bolindermotorerna från 1961, vi kan berätta en helt annan historia.

För några veckor sedan kom Sjöfartsverkets tekniker på besök och som avslutning på servicen lät man Väktaren spänna alla sina muskler. Fullt pådrag på lampan i den nyputsade 6-tonslinsen och en uppstart av reservkraften, de gröna Bolinderdieslarna. När de vrålade igång och skickade ut sjuttio kilowatt i ledningarna tappade besökarna hakorna och barnen jublade. Med händerna för öronen, men med lysande ögon.

»Ha ha, trodde ni att jag sov på min post!«, tycktes den gamla fyren säga, med ett stort vänligt leende till alla imponerade besökare som flockades bakom glaset till motorerna för att bevittna det mäktiga skådespelet. Fyren vibrerade, kontrollampor blinkade, den blå röken bolmade ut över fyrbacken med ett öronbedövande dån.

De medelålders männen – de med GPS och stor pondus – tystnade snabbt och backade lätt skrämnda tillbaka.

Fyren står alltid redo, den sover aldrig.

Fyren är ett växande äventyr som har förändrat vårt liv. Den känns mer och mer som ett levande väsen, en kraftfull vän. Fyren har sett mycket. Vi lyssnar ödmjukt.

Nu ser vi fram emot höstmörkret och de första höststormarna då vi tänker öppna upp för stormvisning i fotogenlampornas sken med blänkets skarpa stråle som rytmiskt sveper över nejden.

På historiesidan jobbar vi just nu med följande ämnen:

- Linsens långa resan från Paris på båten *Helga* med Möllebon Georg Svensson som skeppare
- Sjömansdopen utanför Kullen som har visat sig vara en föregångare till ekvatordopen
- Strandvaskarna och gästarna från Mölle fälad

Vi letar hela tiden nya historier och pusselbitar och i det detektivarbetet har ni läsare en viktig roll. Det finns alltid en anledning till att ett minne är

bevarat även om det bara är en liten skärv.

Ett litet sandkorn kan växa till ett berg med envishet och lite tur. Var inte rädda för att kontakta oss. Tillsammans kan vi lägga pusslet, så att kommande generation får ta del av kulturarvet.

- Mejla till oss på info@kullensfyren.se och följ oss på www.kullensfyren.se eller www.facebook.com/kullensfyren. Det går också bra att ringa till Per; hans nummer är 070-582 23 72.

Av Christina Twengström

EN TIDIG SOMMARKVÄLL för några år sedan stod jag i köket och lagade mat till barn och barnbarn som skulle komma över helgen. Vi hade inte bött så länge i Mölle då, så jag visste inte riktigt vilka som bodde i kvarteret. Plötsligt knackade det på dörren och där utanför stod tolv cyklistar.

– Vi är här nu, sa de. Och vi har vin med oss!

Jag bara stirrade dumt på dem.

– Ja, vi har ju bokat här i natt, tillade de när de såg mitt ansiktsuttryck.

– Men det är fullt, pep jag.

– Fullt, skrek de, men vi har bokningen här, sa de och viftade med ett papper. Det här är väl Villa Välkommen? Det står ju *Willkommen* där, sa de och pekade på skylten som vi hade fått av Björns österrikiska syster.

Till slut fattade jag och förklarade att det var fel hus. När jag kom ut i köket för att rådfråga Björn stod han och serverade vin åt en främmande kvinna.

– Det var ju väldigt trevligt det här, sa hon och blev något besviken när hon förstod att hon hamnat fel.

Men Björn hade som vanligt koll och kunde visa dem till rätt ställe, och allt slutade lyckligt.

Villa Välkommen, Västra Bangatan 4, är Lennart och Christina Svenssons hus. Det byggdes 1950 av Åke Svensson åt honom och Posten som han hade avtal med. Postexpeditionen låg på bottenvåningen; Åke med familj bodde där uppe.

Lennart och Christina köpte huset 2000 efter att ha bött länge på Norra Strandvägen. När dottrarna flyttat föddes idén om Bed and Breakfast.

Villa Välkommen, där man alltid är välkommen, är öppet året om. Det finns plats för tolv personer på sommaren och åtta på vintern. Lennart och Christina har både svenska och utländska gäster och många kommer tillbaka.

Behöver du implantat för att ersätta förlorade tänder?

Lång erfarenhet av implantatbehandling

www.tandlakarenordstrand.se

Nordstrand

Tandläkare Carl-Erik Nordstrand

Krappervägen 115
263 76 Nyhamnsläge
tel 042-34 48 03

